
Vergaderjaar 2020 – 2021

25 295 Infectieziektenbestrijding

O BRIEF VAN DE MINISTER VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 7 september 2021

Hierbij stuur ik u een afschrift van een brief die ik heden aan de Tweede Kamer zond.

de minister van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport,

Hugo de Jonge

BRIEF VAN DE MINISTER VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 7 september 2021

Op 21 juli 2021 heb ik uw Kamer geïnformeerd over een reeks maatregelen die ik heb genomen om de afhandeling van de Wob-verzoeken over corona te verbeteren en te versnellen. Omdat ik er zeer aan hecht om zo transparant mogelijk te zijn over de bestrijding van de coronacrisis, heb ik besloten om bovenop de maatregelen van half juli nog een aantal extra maatregelen te nemen, waaronder één ingrijpende betreffende het schrappen van de zienswijze in de primaire fase van de Wob-afhandelingen. In deze brief informeer ik u daarover.

Dat de afhandeling van de Wob-verzoeken over de coronabestrijding meer tijd in beslag neemt dan gehoopt en verwacht, heeft een aantal oorzaken. Allereerst de enorme omvang. Het gaat op dit moment om ruim 240 afzonderlijke Wob-verzoeken, waarmee in totaal circa 5,6 miljoen documenten gemoeid zijn. Na een eerste schifting blijven er op dit moment circa 1,8 miljoen documenten over die beoordeeld moeten worden. Dit aantal verandert nog aangezien er door betere toepassing van zoektermen soms extra documenten kunnen worden uitgesloten, terwijl er ook nog steeds nieuwe documenten worden gearchiveerd.

Bij het beoordelen van de documenten maak ik gebruik van software die kan ondersteunen bij het lakken van informatie die gegeven de wettelijk geldende weigeringsgronden niet openbaar gemaakt kan worden. Deze software is echter slechts een ondersteuning en kan de beoordeling van de documenten door juristen niet vervangen.

Ik heb circa anderhalf jaar geleden gekozen voor een aanpak waarin gefaseerd naar maand en inhoudelijke categorie documenten openbaar gemaakt worden. Hieraan lagen een aantal redenen aan ten grondslag.

Allereerst de werklast ten gevolge van de crisis. Toen vorig jaar maart de eerste Wob-verzoeken binnen kwamen, was mijn ministerie volop bezig met de bestrijding van de crisis. Al snel was er een grote hoeveelheid Wob-verzoeken, waarvan veel Wob-verzoeken zagen op meerdere aspecten van de crisisbestrijding. Een reguliere aanpak waarbij de Wob-verzoeken per verzoek zouden worden behandeld, zou meer tijd in beslag nemen dan de gekozen gefaseerde aanpak. Afhandeling per individueel Wob-verzoek zou immers betekenen dat sommige handelingen en beoordelingen bij elk afzonderlijk Wob-verzoek steeds opnieuw gedaan moeten worden.

Een ander belangrijk argument voor de gefaseerde en gecategoriseerde aanpak was dat via de klassieke Wob-aanpak de gevraagde informatie gefragmenteerd openbaar zou worden. Ik heb daarom gekozen om documenten waar door de verschillende verzoekers om werd gevraagd, gezien de overlap tussen de verschillende verzoeken, op zo een manier openbaar te maken dat alle verzoekers die om soortgelijke informatie hebben gevraagd gelijktijdig van de documenten worden voorzien.

Aangezien het mijn prioriteit heeft om de documenten zo snel als mogelijk te beoordelen heb ik een aantal aanvullende maatregelen genomen bovenop de maatregelen die reeds zijn gemeld in de vorige brief, ter verdere versnelling van het beoordelingsproces. Hieronder ga ik daarop in.

Schrappen zienswijze

Om het tempo van openbaarmaking te verhogen, heb ik besloten dat er niet langer een zienswijze gevraagd wordt aan belanghebbenden in de primaire fase van de afhandeling van in het kader van corona ingediende Wob-verzoeken. Dit is een ingrijpende maatregel, die ik desondanks neem om waar mogelijk tegemoet te kunnen komen aan de brede wens tot snelle transparantie. Het vragen van zienswijze vooraf is conform de Algemene wet bestuursrecht de gangbare praktijk, maar vormt tegelijkertijd helaas ook een praktische bottleneck als het gaat om de snelheid van het proces. Uiteraard wil ik dat met deze wijziging de rechtsbescherming van de belanghebbenden gewaarborgd blijft. Er wordt daarom dan ook een afschrift van het besluit aan hen toegestuurd met hierbij de documenten zoals ik voornemens ben deze openbaar te maken. De belanghebbenden hebben dan vier weken de tijd om aan te geven dat ze bezwaar hebben tegen de openbaarmaking van een document. Wanneer tijdens deze fase blijkt dat er zich evidente onjuistheden in de beoordeling hebben voorgedaan, zullen die worden gecorrigeerd zonder dat daarvoor een onnodige juridische procedure doorlopen hoeft te worden. Wanneer dit niet tot een oplossing leidt en in deze periode ook formeel bezwaar wordt ingediend als bedoeld in de Algemene wet bestuursrecht, zullen de betreffende documenten zolang de procedure loopt en daarover niet onherroepelijk is beslist, niet

openbaar gemaakt worden. Het indienen van een bezwaarschrift door de belanghebbende is daarvoor voldoende.

Versnelling Wob-proces

- document beoordelen
- ~~zienswijze vragen~~
- besluit schrijven
- besluit verzenden
- documenten feitelijk verstrekken

Rechterlijke toetsing van de aanpak in hoger beroep

Op 8 september 2021 is er een zitting bij de Afdeling bestuursrechtspraak van Raad van State naar aanleiding van het hoger beroep dat ik heb ingediend tegen de uitspraak van de rechtbank Midden-Nederland van 28 juni 2021. Het hoger beroep dat ik heb ingesteld tegen de uitspraak van de rechtbank Amsterdam van 6 juli jl. wordt op dezelfde zitting behandeld.

In de hoger beroepschriften die zijn ingediend bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, heb ik uiteengezet hoe de grote druk op mijn ministerie door de bestrijding van de coronacrisis ertoe heeft geleid dat ik, om recht te kunnen doen aan het belang van en het recht op openbaarheid, een aangepaste werkwijze heb moeten opzetten voor het afdoen van de grote hoeveelheid Wob- verzoeken over corona. Daarnaast wordt in de hoger beroepschriften een toelichting gegeven op de maatregelen die reeds genomen zijn en nog genomen zullen worden om de afhandeling van de verzoeken te versnellen. Daarop wordt hieronder ook verder ingegaan.

Voorrang bepaalde categorieën

De verzoekers die een beroep hebben ingediend wegens niet tijdig beslissen hebben hiermee duidelijk laten weten dat zij een groot belang hechten aan het openbaar maken van de gevraagde documenten. Ik erken het recht dat zij hebben en deel hun wens om de documenten zo snel als mogelijk te ontvangen. Om die reden heb ik ervoor gekozen om binnen de gefaseerde werkwijze voorrang te geven aan besluitvorming over de categorieën en maanden waarvan gebleken is dat daarvoor maatschappelijk grote belangstelling bestaat. Dit betekent dat ik in ieder geval die documenten over deze categorieën en maanden met voorrang zal beoordelen met het oog op openbaarmaking daarvan. Doordat dit binnen de gefaseerde werkwijze gebeurt, hebben de besluiten die genomen zullen worden effect voor alle verzoekers die een verzoek hebben ingediend over dezelfde categorie en periode. In het schema hieronder wordt dit verduidelijkt voor de ondergenoemde categorieën en perioden.

Overleggen VWS	maart t/m mei 2020	25
RIVM	maart t/m mei 2020	22
Digitale middelen	maart t/m mei 2020	7
Besmettelijkheid kinderen	maart t/m mei 2020	3
Scenario's en maatregelen	maart t/m augustus 2020	28
Medische hulpmiddelen	maart t/m juli 2020	18
Vaccinaties	september 2020 t/m februari 2021	21
Testen	augustus 2020 t/m februari 2021	22

Aanpassing werkwijze: individualisering besluiten

Naar aanleiding van de uitspraken van de rechtbank Midden-Nederland over het algemene karakter van de besluiten, heb ik de besluiten die verzoekers binnen de gefaseerde werkwijze ontvangen zodanig aangepast dat dit ook daadwerkelijk (deel)besluiten op de individuele verzoeken zijn. Verzoekers wordt medegedeeld op welk (onderdeel van hun) verzoek het deelbesluit ziet. Ook krijgen zij informatie of er met het deelbesluit volledig op hun verzoek is beslist, of dat er nog deelbesluiten zullen volgen en zo ja, welke deelbesluiten dit zijn. Daarnaast ontvangen verzoekers bij het deelbesluit, naast een algemene inventarislijst, ook een gepersonaliseerde inventarislijst. Hierop staan de documenten die specifiek betrekking hebben op hun Wob-verzoek met hierbij een ID-nummer. Aan de hand van dat ID-nummer kunnen verzoekers in de ontvangen documenten met het gebruik van de zoekfunctie van Adobe eenvoudig de documenten terugvinden die specifiek op hun Wob-verzoek zien.

Extra juristen

Om de documenten op een hoger tempo te beoordelen en openbaar te maken zijn er sinds juli 2021 ongeveer 70 extra juristen aangetrokken. Dit aantal komt bovenop de reeds eerder aangetrokken 30 juristen. Een deel van deze juristen is inmiddels begonnen. Half september en begin oktober zullen er nog twee groepen met nieuwe juristen beginnen. Zodra zij zijn ingewerkt zijn er in totaal ongeveer 100 juristen bezig met de beoordeling van de documenten over corona. Naar verwachting zal deze versterking van het team als ook de aanpassingen in de werkwijze een versnelling van de afdoening van de WOB verzoeken teweegbrengen, hoewel ook het aantal Wob-verzoeken en daarmee het aantal documenten sinds april natuurlijk verder is toegenomen en ook de komende tijd nog verder zal toenemen.

zomer 2020 6 juristen	oktober 2020 (+10) 16 juristen	juni 2021 (+15) 31 juristen
augustus 2021 (+13) 44 juristen	september 2021 (+38) 82 juristen	oktober 2021 (+17) 99 juristen

Op de lange termijn

Om in de toekomst de openbaarmaking van documenten beter beheersbaar te maken en in de door iedereen gewenste snelheid te voorzien, zal ik bezien hoe de reeds genomen maatregelen het proces op de lange termijn kunnen verbeteren. Dit zal ik doen in samenwerking met de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, die de Wob in portefeuille heeft.

Voor een structurele verbetering zal het ook nodig zijn om te investeren in een betere informatiehuishouding en digitalisering van de documenten. Hiertoe verwijs ik naar het Generieke actieplan Open op Orde zoals dat op 6 april 2021 naar uw kamer is gestuurd.

de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,

Hugo de Jonge